

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/173965,Kielce-Promocja-ksiazki-Stan-badan-nad-pomoca-Zydom-na-ziemi-ach-polskich-pod-oku.html>
27.02.2026, 06:11

Kielce. Promocja książki „Stan badań nad pomocą Żydom na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką – przegląd piśmiennictwa”

17 listopada 2022 roku na „Przystanku Historia” w Kielcach odbyła się promocja publikacji „Stan badań nad pomocą Żydom na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką – przegląd piśmiennictwa” pod redakcją dr. Tomasza Domańskiego i dr Alicji Gontarek.

17.11.2022

W dyskusji o pracach nad książką i jej zawartości wzięli udział redaktorzy publikacji: dr Tomasz Domański z Delegatury IPN w Kielcach oraz dr Alicja Gontarek, pracownik Biura Badań Historycznych IPN w Lublinie. Gościem spotkania była również dr hab. Edyta Majcher-Ociesa, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Dyskusję poprowadził dr hab. prof. UJK Jerzy Gapys, dyrektor Instytutu Historii UJK w Kielcach.

Partnerem wydarzenia był Instytut Historii UJK w Kielcach. Patronat medialny objęły redakcje: TVP3 Kielce, Telewizja Świętokrzyska, Lokalna.TV, Polskie Radio Kielce, Radio eM Kielce, Echo Dnia, Niedziela Kielecka.

Tom „Stan badań nad pomocą Żydom na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką – przegląd piśmiennictwa” składa się z trzech części. W dwóch pierwszych przedstawiono specyfikę okupacji niemieckiej w Polsce, okupacyjne uwarunkowania świadczenia pomocy oraz stan wiedzy na temat działań ratowniczych podejmowanych na rzecz Żydów przez dyplomację polską. Zasadnicze rozważania poczyniono w części trzeciej, na którą składają się studia poświęcone poszczególnym województwom. Obejmują one analizę badanego terenu wraz z ujęciem statystycznym ludności polskiej i żydowskiej oraz zagadnienie relacji polsko-żydowskich w okresie dwudziestolecia międzywojennego i Zagłady dokonanej przez państwo niemieckie.

W ostatniej części każdego studium zaprezentowano dotychczasowy dorobek piśmienniczy poświęcony pomocy Żydom pod okupacją niemiecką, między innymi w zakresie pomocy indywidualnej, zorganizowanej, wsparcia Kościoła katolickiego, Żegoty, stratom osobowym w wyniku udzielanego wsparcia, a więc tym zagadnieniom, które dotychczas podejmowano najczęściej. Szerokie badania literaturoznawcze, wbrew obiegowym opiniom, wyraźnie dowodzą, że piśmiennictwo historyczne poświęcone problematyce pomocy niesionej przez Polaków Żydom dalekie jest od postawienia końcowej kropki. Zebrany w tym tomie materiał powinien być punktem odniesienia dla kolejnych badaczy. Redaktorzy tomu liczą, że zgromadzenie w jednym miejscu wyników badań na temat pomocy udzielanej Żydom przez Polaków i innych obywateli polskich w czasie II wojny światowej zachęci do podjęcia tej problematyki w szerszym niż dotychczas zakresie.

Publikacja powstała w ramach centralnego projektu badawczego IPN „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917-1990”.